

ŠIUOLAIKINĖS PAMOKOS VADYBA: KAI KURIE METODINIAI ASPEKTAI

Roma Kulikauskienė

Vilniaus Žemynos gimnazija, Vilnius, Lietuva

Anotacija

Šiuolaikinės pamokos vadyba šiandien aktuali kiekvienai mokyklai, kiekvienam mokytojui ar net mokiniui. Nuo geros ir gerai suplanuotos pamokos priklauso švietimo paslaugų kokybė, mokinių mokymosi motyvacija ir pasiekimai. Pamokos planavimas yra mokytojo rūpestis ir atsakomybė. Mokytojui reikia žinoti pagrindinius pamokos komponentus ir jų funkcijas, juos visus išradingai ir kūrybingai naudoti pamokoje.

Šiame straipsnyje aptariami reikalavimai šiuolaikinei pamokai. Daug dėmesio skiriama mokinių mokymo(si) stilių ir gabumų reikšmei ir jų nustatymui, pamokos uždaviniams ir jų formulavimui, pamokos struktūrai, mokinių mokymosi motyvacijai. Aptariami namų darbai, diferencijuotas mokymas, veiklos metodai, vertinimas bei jų svarba mokymo(si) procese.

Šiame straipsnyje pateikiama apibendrinta mokslininkų, švietimo vadybos specialistų medžiaga, mokytojų darbo patirtis apie šiuolaikinės pamokos vadybą.

Pagrindiniai žodžiai: *pamoka, pamokos planavimas, mokymosi stiliai, mokymo(si) metodai, motyvacija, uždaviniai, diferencijavimas, namų darbai, vertinimas.*

Aplinaire pasakė: „Eikite prie krašto.“

„Mes galime nukristi.“

„Eikite prie krašto.“

„Per aukštai.“

EIKITE PRIE KRAŠTO.

Ir jie atėjo.

Ir jūs juos pastūmėte.

Ir jie skrido.

Maria Harris. „Jaunystės portretas.“

Įvadas

Pamoka iki šiol yra pagrindinė mokymo(si) forma, nors nuo pirmųjų mokyklų atsiradimo praėjo tūkstančiai metų. Jos sėkmė ir rezultatas priklauso nuo mokytojo gebėjimo ją organizuoti. Šiandieną tai vadinama pamokos vadyba. Šis naratyvas – svarbiausias ugdymo sistemos elementas. Jis nuolat keičiasi atliepdamas greitus gyvenimo, informacijos, vadybos plačiąją prasmę pokyčius. Nors pagrindiniai pamokos dalyviai yra mokinys ir mokytojas, tačiau tik pastarasis planuoja pamoką. Pamokos planavimas yra mokytojo namų darbas, nes „tik jis geriausiai pažįsta mokinius, žino, kaip jie yra pasirengę mokytis, kas jiems įdomu, ko jie tikisi.“ (Ko reikia šiuolaikiniam mokytojui? Aktualus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo turinys Mokomoji knyga mokytojams, 2008).

Kas yra šiuolaikinė pamoka? Tai pamoka, kurioje pavyko pasiekti numatytus tikslus ir įgyvendinti uždavinius. Tai pamoka, kurioje mokiniams buvo įdomu. Tai pamoka, kuri neleido mokiniams likti abejingiems. Tai gerai suplanuota pamoka. Kas gi lemia gerą planavimą? Būtų galima išskirti šiuos komponentus:

- švietimo dokumentai. Šiuo metu Lietuvos mokytojai vadovaujasi Bendrosiomis programomis, Išsilavinimo standartais, Bendraisiais ugdymo planais, Brandos egzaminų programomis;
- klasės lygis;
- mokymo(si) stiliai;
- mokytojo patirtis.

Planuodamas pamoką mokytojas į viską turėtų pažvelgti mokinių akimis ir paklausti savęs, kaip į tą ar kitą dalyką reaguos mokiniai. Pamoka negali būti suplanuota visoms klasėms vienodai. Mokytojui reikia „įsijausti“ į pamoką – padaryti ją tinkamą *vienai* klasei. Ruošiantis pamokai reikia sau iškelti tokius klausimus: ar ši pamoka nėra per daug sudėtinga mano klasei? Per lengva? Kaip aš ją galiu pakeisti? Ką mano mokiniai jau žino šia tema? Kaip aš galiu pasinaudoti šiomis žiniomis? Kaip aš galiu pagilinti jų žinias? Ar ši veikla tinka mano mokiniams? Kaip aš galiu ją pritaikyti? Kas klasėje susižavės šia pamoka? Kaip aš galiu tuo pasinaudoti? Kam klasėje ši pamoka bus per sunki? Kaip aš galėčiau padėti šiems mokiniams? Kokie klausimai gali iškilti mokiniams šioje pamokoje? Kaip aš į juos atsakysiu? Ką mano mokiniai jaus nagrinėdami šią temą? Šioje pamokoje? Kaip aš turėčiau elgtis su jų jausmais?

Šiuolaikinės pamokos vadybos specialistai iškelia šiuos pagrindinius klausimus:

- Ką mokinys privalo žinoti?
- Ką mokinys privalo suprasti?
- Ko mokinys privalo išmokti?
- Kokie įgūdžiai turi būti lavinami?

Šie klausimai turi būti pamokos plano leitmotyvu.

Nors šiandieną mokyklose dažnai nereikalaujama pamokos plano (išskyrus jaunos specialistus), t. y. mokytojams neprivalu pildyti konkrečios plano formos, planuodamas pamoką mokytojas vis tiek turi:

- įvardyti pamokos temą;
- numatyti mokymosi uždavinius (rezultatus);
- įvertinti klasės pasirengimo lygį;
- apmąstyti mokinių motyvaciją;
- numatyti mokomąją veiklą;
- apgalvoti diferencijavimą;
- numatyti vertinimą.

Pamokos uždaviniai

Uždaviniai konkrečiai apibūdina, kokie turėtų būti mokymo(si) rezultatai. Uždaviniai yra:

- gana siauri ir tikslūs teiginiai;
- ilgalaikiai ir trumpalaikiai;
- paprastai išreikšti pasikeitusiu mokinių elgesiu;
- dažniausiai formuluojami pačių mokytojų.

Mokymo(si) uždavinių bruožai:

- turi būti nustatyti konkretūs laukiami rezultatai,
- konkretumas,
- aiškumas ir glaustumas,
- turi būti išmatuojami,
- turi būti konstatuojami kaip rezultatas.

Formuluodamas uždavinį mokytojas turėtų vadovautis šiais kriterijais:

- turi nurodyti mokymosi rezultatą,
- ką mokiniai galės veikti (sugebės), pasiekę tikslą,
- turi būti nurodytos atlikimo sąlygos – kas duota ir kas ribojama (kontekstas),
- turi nurodyti atlikimo lygį ir vertinimą.

Mokymo(si) uždavinius ir rezultatus gali padėti nustatyti ir tiksliai apibrėžti pavyzdinis sąrašas veiksmažodžių (Norman E. Gronlund, 1978).

1 lentelė

Veiksmažodžiai pagrindiniams mokymosi rezultatams nustatyti

Analizuoti	Įvertinti	Pripažinti
Pritaikyti	Interpretuoti	Kalbėti
Suprasti	Žinoti	Galvoti
Kurti	Klausyti	Suvokti
Pademonstruoti	Surasti	Pritaikyti

Pagal Norman E. Gronlund, 1978

2 lentelė

Veiksmažodžiai specifiniams mokymosi rezultatams įvertinti

Priimti	Bendradarbiauti	Paliudyti	Išskirti
Sutikti	Nuspalvinti	Iliustruoti	Dalyvauti
Leisti	Šokti	Prisijungti	Pademonstruoti
Analizuoti	Nesutikti	Išlaikyti	Suplanuoti
Atsakyti	Diskutuoti	Išvardyti	Patvirtinti
Pagrįsti	Nupiešti	Nustatyti	Pacituoti
Pasirinkti	Rasti	Padaryti	Pasakyti
Bendrauti	Užbaigti	Suvaidinti	Papasakoti
Pabaigti	Atleisti	Pavadinti	Panaudoti
Prisidėti	Padėti	Suorganizuoti	Parašyti

Pagal Norman E. Gronlund, 1978

Formuluodamas pamokos uždavinius ir rezultatą mokytojas taip pat gali naudotis B. Bloomo pažinimo tikslų taksonomija.

Uždavinių formulavimo pavyzdžiai: *naudodamiesi žemėlapiu mokiniai gebės išvardyti ir parodyti visas Europos sąjungos valstybes; turėdami skriestuvą, liniuotę ir popieriaus lapą, mokiniai galės nubrėžti ir padalyti pusiau bet kokį kampą, didesnį nei 5 laipsniai. Padalijimo tikslumas bus 1 laipsnis ir pan.*

Atkreiptinas dėmesys, kad uždaviniai rašytini ne bendratimi, o būsimuoju laiku, kad jie formuluoja ne mokytojo, o mokinio veiklą, kad turi būti nurodytas akivaizdus atlikimo veiksmas, kokiomis sąlygomis jis bus atliekamas ir kokiais kriterijais bus remiamasi vertinant.

Klasės pasirengimo lygis ir mokymosi stiliai

Aukščiau minėjau, kad pamokos planas turi būti skirtas konkrečiai klasei. Tai būtina todėl, kad yra skirtingi klasės pasirengimo lygiai ir skirtingi mokiniai. Skiriami šie klasės pasirengimo lygiai – puikus, vidutiniškas, nepakankamas. Mokiniai skiriasi pagal:

- poreikius,

- gebėjimus;
- interesus;
- polinkius,
- intelekto tipą,
- mokymosi stilius.

Planuodamas veiklą mokytojas turi atsižvelgti į tai. Mokytojui labai svarbu pažinti savo mokinius, nes, kaip teigė Ralph Waldo Emerson, „švietimo sėkmė slypi mokinių pažinime.“

H. Gardner (1993) teigia, kad žmonės turi bent 7 intelektus – verbalinį, loginį-matematinį, erdvinį, kinestetinį, muzikinį, tarpasmeninį, vidinį asmeninį. Kiekvienas žmogus turi savitą unikalią intelektų kombinaciją. H. Gardner mano, kad dažniausiai žmoguje dominuoja 2–3 intelekto rūšys. Tas unikalumas ir apsprendžia individualų mokiniui priimtina mokymosi būdą (stilių).

Gebėjimai skirstomi į bendruosius ir specifinius. Mokslininkai yra įrodę, kad žmogus turi 6 tipų gabumus. Tai socialinis, intelektualinis, praktinis, somatinis, verslinis, meninis. Jie gali būti aiškiai išreikšti ir nelabai. Mokytojo uždavinys – išsiaiškinti mokinio intelekto tipą ir gabumus bei parinkti jam tinkamą mokymosi stilių ir veiklą. Tam mokytojas gali naudoti mokslininkų, švietimo vadybos specialistų sudarytus mokymosi būdų, mokymosi stilių, intelekto rūšių nustatymo klausimynus (pvz. Gardnerio). Aš, kiekvienais metais gavusi pirmąsias gimnazistų klases, siekiu išsiaiškinti mokinių istorijos žinių ir gebėjimų stipriąsias ir silpnąsias vietas, jų požiūrį bei poreikius, todėl jau per pirmąją pamoką organizuoju istorijos žinių ir gebėjimų įsivertinimą, kad galėčiau planuoti ilgalaikę ir trumpalaikę veiklą. Mano mokiniai atsako į tokius klausimus:

- Vardas, pavardė.
- Iš kurios mokyklos atvykote?
- Koks 8 klasės metinių įvertinimų vidurkis?
- Koks 8 klasės istorijos metinis įvertinimas?
- Kokiomis istorijos temomis domiesi labiausiai?
- Kaip mokėtės (dirbdavote) per istorijos pamokas?
- Ar istorijos pamokose dirbdavote su istorijos šaltiniais? Jeigu taip, su kokiais?
- Kas labiausiai sekėsi mokantis istorijos?
- Kas nesisekė? Kodėl?
- Ko tikiesi istorijos pamokose naujoje mokykloje?
- Ko palinkėtum sau mokantis istorijos?

Vėliau mokslo metų eigoje įsivertinimą kartoju ir fiksuoju įvykusius pokyčius bei rezultatus. Tai man padeda geriau pažinti mokinius, įvertinti klasės pasirengimo lygį ir planuoti kitą veiklą. Kaip sakė Aristotelis (1990), „Kiekvienoje medžiagoje slypi būsimo daikto idėja.“

Išsiaiškinus mokinių gebėjimus ir nustačius intelekto tipą galima taikyti mokymo ir mokymosi stilius. Gerų rezultatų pasiekti padeda mokymo ir mokymosi stilių derinimas. Mokytojas turi nustatyti, kokie yra mokinių mokymosi stiliai, koks yra jo paties stilius, ar yra dermė, ar siekiama bendrų tikslų, abipusių interesų.

Įvairūs autoriai išskiria įvairius mokymosi stilius (būdus). Tai:

- regimasis,
- girdimasis,
- kinestetinis.

Pagal P. Ginnis tyrimus, 29 proc. mokinių turi regimąją atmintį, 34 proc. – girdimąją, 37 proc. – kinestetinę.

Kolb mokinius pagal mokymosi stilius įvardija taip:

- aktyvistas,

- mąstytojas,
- teoretikas,
- pragmatikas.

Atsižvelgdamas į aukščiau išvardytus veiksnius, mokytojas renkasi mokymo stilius. Jis turi žinoti, kad mokiniai išmoka ir prisimena:

- 10% to, ką perskaito;
- 20% to, ką girdi;
- 30% to, ką mato;
- 50% to, ką mato ir girdi;
- 70% to, ką aptaria su klase;
- 80% to, ką asmeniškai išbando;
- 95% to, ko moko kitus.

Skirtingi autoriai nurodo skirtingus mokymosi stilius. Pavyzdžiui, Svein išskiria tokius kaip „Puodelis ir šotėlis“, kuomet mokytojas kalba, o mokiniai klauso; „Molis ir žiedėjas“, kuomet mokiniai dirba, kas nurodyta, o mokytojas stebi ir konsultuoja; „Augalas ir sodininkas“, kuomet mokiniai pasirenka veiklą, o mokytojas pataria, konsultuoja; „Keliautojas ir kelrodis“, kada mokytojas nukreipia, vadovauja, o mokiniai tyrinėja, diferencijuotai dirba. Grašė kalbėdamas apie mokymo stilius išskiria tokius mokytojo vaidmenis: ekspertas, formali valdžia, asmenybė, pagalbininkas, įgaliotasis.

Motyvacija

Motyvacija – tai procesas, skatinantis elgtis taip, kad būtų pasiekta svarbių žmogui tikslų ir kad būtų patenkinti poreikiai ir motyvai.

Praėjusiais metais klausiausi profesoriaus K. Pikulio paskaitos. Kalbėdamas apie motyvaciją, jis teigė, kad nėra negabių mokinių. Mokinys, kuris nesimoko, anot K. Pikulio, neturi motyvacijos. Mokytojo užduotis yra ją sužadinti. Jis pateikė tokį pavyzdį: „Nemotyvuotas mokinys – tai asilas, kuris nenori mokytis, t. y. tempti vežimo. Tačiau asilas turi silpnbę – jis mėgsta morkas. Asilui pamačius morką, vežimas trukteli. Todėl mokytojas kiekvienam vaikui turi paruošti po morką.“

Motyvaciją žadina:

- žodinis pagyrimas,
- testų rezultatai / pažymiai;
- sužadinimas,
- netikėtumas,
- pažįstama medžiaga,
- kontekstas,
- žaidimai ir vaidinimai.

Motyvaciją mažina:

- klausymasis vangaus, neįdomaus mokytojo,
- per sunkios ar per lengvos užduotys,
- nėra grįžtamojo ryšio apie pažangą,
- per lėtas ar per greitas ėjimas į pirmyn,
- per ilgas sėdėjimas,
- blogas apšvietimas, šildymas, akustika,
- įpratimas laukti mokytojo pagalbos,
- pasakymas, kad tema sunki.

Pasiekimus lemiantys veiksniai

Jie yra įvairūs. Be aukščiau aptartų, taip pat galima paminėti mokymo metodus, diferencijuotas, tikslingas namų darbų užduotis, užduočių diferencijavimą mokymosi veikloje, vertinimą. Taip pat mokytojas turi gebėti planuoti pamokos laiką. Mokslininkai įrodė, kad intensyviausias mokymasis vyksta pirmas 12 minučių ir 8 paskutines minutes. Jie siūlo tokią veiklos pavyzdį:

3 lentelė

Veikla pamokoje

Pradžia – 12 minučių	Vidurys – grįžtamasis ryšys	Pabaiga – 8 minutės
Pagrindinė informacija	Aktyvaus mokymo(si) metodai, kai mokinys įtraukiamas į mokymosi procesą. Gebėjimams naudojamos stimuliuojančios technikos, diskusijos, pristatymai, darbas grupėse	Informacijos įtvirtinimas

Pagal G. Petty pamokos laikas paskirstomas taip: pateikti – apie 35%, pritaikyti – apie 60%, peržvelgti – apie 5%. Tai yra vadinamasis PPP modelis.

Mokymo metodas – mokymo būdas, mokymo veiksmų modelis, tinkantis įvairiems mokomiesiems dalykams, būdingas ne vienam mokytojui ir turintis reikšmės išmokimui (Gage ir Berliner, 1994).

Namų darbai – ne bausmė, ne varginantis ar ilgas darbas, ne likę pratimai, bet:

- integruojama ir planuojama ugdymo proceso dalis;
- bendravimo tarp tėvų ir mokytojų forma;
- įvairovė užduočių, susijusių su dalykinių ir bendrųjų gebėjimų ugdymu;
- įdomios ir patrauklios užduotys, kurios konkuruoja ir atitraukia nuo nevertingos veiklos.

Pagal G. Petty, diferencijavimas – pasitelkimas tokių metodų, kuriais prisiderinama prie kiekvieno mokinio skirtumų ir taip užtikrinami visų mokinių geri rezultatai. Jis apima visos klasės mokymo metodus, specialiai pritaikytus taip, kad aktyviai dalyvautų ir silpniesieji ar mokymosi motyvacijos stokojantys mokiniai.

Diferencijavimas reiškia, kad mokoma:

- ne „visus to paties ir visko“;
- ne tik mokslo žinių;
- ne tik iš vadovėlio;
- ne tik formaliems patikrinimams;
- rūpintis ne tik mokinio intelektu, jis – ne tikslas, o tik problemų sprendimo priemonė.

Mokymo metodai

Šiuolaikinio mokymo tendencijos atspindi paradigmos kaitą pereinant nuo konvencionalių, visuotinai įprastų, tradicinių praeityje naudotų mokymo metodų klasėje prie nekonvencionalių inovatyvių mokymo metodų, kurie skatina interaktyvias mokymosi formas,

aktyvų mokinio dalyvavimą ir integralų mąstymą, kai santykis tarp mokytojo ir mokinio, mokytojo bei mokinio vaidmenys ir veikla klasėje kardinaliai keičiasi.

Tradiciniai arba *konvencionalūs* mokymo metodai, kuriuos mokytojas naudoja remdamasis *poveikio* paradigma (Sabaliauskienė, 2006, cit pagal: [www.esvietimas.lt/upload/file/Inovatyvus%20mokymo\(si\)%20metodai.pdf](http://www.esvietimas.lt/upload/file/Inovatyvus%20mokymo(si)%20metodai.pdf)) – aiškinimas, klausinėjimas, demonstravimas, rašymas, skaitymas, mokyklinė paskaita – keičiami aktyvaus mokymosi metodais, kurie remiasi sąveikos ir mokymosi paradigma: diskusijos, žaidimai, mokymasis bendradarbiaujant, problemų sprendimo paieškos (individualios arba grupėse), individualūs arba grupiniai projektai, patirtinis mokymasis, kūrybinės užduotys, drama ir t. t.

Kai kurie *nekonvencionalūs* mokymo metodai yra aktyvus mokinio dalyvavimas mokymesi naudojant kompiuterines technologijas, internetu pagrįstą mokymąsi (projekto metodai), virtualias laboratorijas, seminarus, audiovizualines priemones (vaizdo demonstracijas), mokinių parengtus testus pagal Bloom taksonomijų klasifikaciją ir kita. (Ko reikia šiuolaikiniam mokytojui? Aktualus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo turinys, 2008)

Parinkdamas (pasirinkdamas) mokymo metodus mokytojas turėtų atsižvelgti į įvairių mokymosi stilių poreikius:

- vizualinio mokymo stiliaus moksleiviams – per modelius ir demonstracijas;
- girdimojo stiliaus moksleiviams – per diskusijas, debatus ir žaidimus;
- kinestetinio stiliaus moksleiviams – per modelius ir vaidmenų žaidimus.

Tyrimai (Paulson, Faust, 1999) rodo, kad taikant įvairių girdimųjų, regimųjų ir jutiminių – veiklų derinį, mokymosi veiksmingumas didėja.

Prieš pateikiant naują medžiagą naudinga mokinius įtraukti į diskusiją arba pamąstymą apie būsimą temą. Tikslas – generuoti idėjas, gauti mokinių nuomonę būsimos temos atžvilgiu ar informaciją apie mokinių žinias šia tema. Galima naudoti „Minčių lietaus“, „Sniego gniūžtės“, „Klasės smegenų šturmo“ ir panašius metodus. Aktyvaus mokymosi metu – kompozicijos (durstinio), kampų, TNĮ, mokslinės chronologinės horizontalės, ekspertų, debatų, vaidmenų ir kt. metodus. Įtvirtinimui – „Tinklo nėrimą“, „Sąvokų voratinklį“, „Piramidę“, „Penkiaeilį“, „Popieriaus lapą vienos minutės refleksijai“ ir kt.

Vertinimas

Vertinama vadovaujantis pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata – vertinimo kaitos strategija – patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ĮSAK – 256.

Vertinimo uždaviniai:

- padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti, kelti mokymosi tikslus;
- padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti mokymą ir vertinimą.

Vertinimo tikslas –

- padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei;
- pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą;
- nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti sprendimus.

Vertinimo tipai (klasifikuojami pagal vertinimo paskirtį):

Vertinimas ugdymo procese –

- formuojamasis vertinimas;
- diagnostinis vertinimas.

Vertinimas baigus programą –

- apibendrinamasis vertinimas.
- Apibendrinamojo ir formuojamojo vertinimo tikslai ir būdai skiriasi iš esmės.

Formuojamojo vertinimo paskirtis:

- mokymosi metu spręsti, ar ir kiek mokymasis yra / buvo sėkmingas;
- nustatyti sunkumus, kad būtų galima koreguoti mokymąsi, padėti mokiniui.

Formuojamasis vertinimas padeda mokytis, o ne kontroliuoti.

Diagnostinis vertinimas – vertinimas, padedantis išsiaiškinti, ką mokinys žino ir geba, pradedant ar baigus temą, kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą, padedančią įveikti sunkumus.

Apibendrinamojo vertinimo paskirtis:

- įvertinti mokinių pasiekimus;
- atrinkti kandidatus į darbą ar tolesnėms studijoms;
- padėti įvertinti mokytojo darbo ar kurso veiksmingumą;
- padėti besimokančiajam išsikelti tikslą.

Vertinimo būdai:

- formalusis – vertinimas, kai skiriamos tam tikros užduotys, numatomas joms atlikti reikalingas laikas, užduotys įvertinamos formaliais kriterijais, įvertinimas fiksuojamas;
- neformalusis – vertinimas, kuris vyksta nuolat: stebint, kalbant, diskutuojant, o įvertinimas fiksuojamas mokytojo pasirinkta forma (ženklais, simboliais, individualiomis pastabomis ir kt.);
- kaupiamasis – tai informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimas.

Mokytojas taip pat turėtų naudoti mokinių savęs ir vienas kito įvertinimą. Mokiniai pasiekia mokymosi tikslus tik tada, kai juos supranta ir gali įvertinti, ką jie turėtų padaryti, kad šiuos tikslus pasiektų. Savęs įvertinimas yra esminis mokymo procese. Savęs įvertinimas gali vykti tik tada, jeigu mokytojas padeda mokiniams, ypač silpnesniems, išsiugdyti šį gebėjimą. Tam reikia laiko ir praktikos.

Mokinių vienas kito įvertinimas gali tapti svarbia savęs įvertinimo sudedamąja dalimi. Vienas kito įvertinimas galėtų būti vertingas dėl to, kad paprastai mokiniai priima kritiką iš vienas kito rimčiau negu iš mokytojo.

Apibendrinimas

Šiame straipsnyje pabandžiau apibendrinti įvairių autorių medžiagą ir savo žinias / patirtį apie šiuolaikinės pamokos vadybą. Tikslas – padėti mokytojams planuoti pamoką, suteikti žinių, pasitikėjimo savo sugebėjimais ir žinojimo, kad viskas priklauso nuo jų. Nors ir atrodo, kad pamokos metodika yra daugiau ar mažiau aiški ir žinoma, tačiau kiekvienas iš mūsų dirbame savitai, ieškome geriausio esamomis sąlygomis pamokos didaktinio komponavimo. Tai yra menas. Svarbu nuolat analizuoti, vertinti, modeliuoti savo veiklą. Ir ne tik remiantis asmenine ar kolegų patirtimi, bet nepamirštant periodiškai pasidomėti naujausiais teoriniais, metodiniais tyrinėjimais. Mokytojas, kuris sistemingai gilinasi į pamokos metodikos subtilybes, neabejotinai dirbs efektyviau ir pasieks geresnių ugdymo rezultatų.

Literatūra

- Aristotelis (1990). *Rinktiniai raštai*. Vilnius: Mintis.
- Gardner H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Ko reikia šiuolaikiniam mokytojui? Aktualus mokytojų kvalifikacijos tobulinimo turinys. Mokomoji knyga mokytojams. (2008). Vilnius: Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija, p. 49–65.

Metodinė veikla mokytojo ir mokinio kompetencijoms ugdyti. Iš mokytojų patirties. (2008). Vilnius: ŠMM ŠAC, p. 47–74.

Norman E. Gronlund (1978). *Stating objectives for classroom instruction*. New York: Macmillan.

Paterson K. (2002). *Pasiruošk... Dėmesio... Mokyk! Kaip per penkias minutes sužadinti norą mokytis?* Vilnius: Tyto alba, p. 69–77.

Paulson D. R., Faust J. L. (1999). Active Learning in the College Classroom. *Journal on Excellence in College Teaching*, 9(2), p. 3–24.

Petty G. *Šiuolaikinis mokymas*. Vilnius: Tyto alba, 2006, p. 21–23.

Talijūnienė P. (2010). Seminaro „Šiuolaikinės pamokos vadyba“ medžiaga (nepublikuotas rankraštis).

Walters T. P., Walters R. T. (1995). *Dirbk išradingiau ir bus lengviau*. Vilnius: LKB TTK leidykla, p. 38–51.

Weeden P., Winter J., Broadfoot P. (2005). *Vertinimas. Ką tai reiškia mokykloms?* Vilnius: Garnelis, p. 111–134.

Žiulytė R., Pipko J. (2008). *Ties nesėkmės riba*. Vilnius: VIA RECTA, p. 42–44.

Summary

MANAGEMENT OF A CONTEMPORARY LESSON: SOME METHODOLOGICAL ASPECTS

Roma Kulikauskienė

Vilnius Žemynos Gymnasium, Vilnius, Lithuania

The management of a contemporary lesson is a topical issue for every school, teacher and student. The quality of education services, students' learning motivation and their achievements depend on a lesson and its good planning. Lesson planning is a teacher's concern and responsibility. A teacher has to know the main components and functions of a lesson and to use them ingeniously and creatively in a lesson.

This article deals with the requirements for a contemporary lesson. A lot of attention is paid to students' teaching and learning styles, the significance and ascertainment of their abilities, lesson objectives and their formulation, the structure of a lesson, students' learning motivation. The article discusses the importance of homework, differentiation of teaching, various methods, assessment in the teaching and learning process.

This article presents the generalized material of scientists, education management specialists, and teachers' experience of the management of a contemporary lesson.

Key words: lesson, lesson planning, learning styles, teaching and learning methods, motivation, objectives, differentiation, homework, assessment.

Received 15 October 2010; accepted 25 November 2010

Roma Kulikauskienė

Senior Teacher of History at Žemynos Gymnasium, 16 Čiobiškio Street, LT-07181 Vilnius, Lithuania.

E-mail: romakulikauskiene@gmail.com

Website: <http://www.zemynosgimnazija.vilnius.lm.lt/>